

לדייק כדברי רב ששת, ממה דקתני ששנינו בסוף המשנה:

“אם כן, למה נאמר טמא או שהיה בדרך רחוקה? שאלו פטורין מהכרת, ואלו חייבין בהכרת”

ויש לשאול על מה ששנינו “ואלו חייבין בהכרת”:

אחייא על מי מדובר כאן שחייבין בהכרת?

אילימא אם נאמר שמדובר אשונג ונאנס שהוזכרו במשנה בפירוש, אם כן קשה: וכי שונג ונאנס בני ברת נינחו [הן]? והרי שונג ואנוס פטורים מכל עונשין שבתורה!

אלא, לאו, בהכרח שמדובר כאן אמזיד ואונן!

וכך צריכים לפרש בדברי המשנה:

אלו, מי שהיה טמא ובדרך רחוקה, ושונג ואנוס — פטורין מהכרת.

ואלו, אונן ומזיד — חייבים בהכרת.

ומוכח שהמשנה דיברה במזיד ואונן. והיכן דיברה בהם? בעל כרחך שמה שכתוב “ולא עשה את הראשון” מדובר בהם.

ומכאן קושיא על דברי רב נחמן שביאר שמה שכתוב ברישא “ולא עשה את

הראשון” מדובר במי שהיה בדרך רחוקה. ולדבריו המשנה לא דברה במזיד ובאונן כלל!

ומתרצת הגמרא: ורב נחמן אמר לך:

אף על פי שברישא, ב”מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון” מדובר רק במי שהיה טמא ובדרך רחוקה, ולא באונן, והכונה ב”ולא עשה את הראשון” היא שהדבר היה תלוי ברצונו.

מכל מקום, בסיפא ודאי צריך לפרש את “ולא עשה את הראשון” שמדובר במזיד. כי אנוס ושונג ודאי אינם יכולים לעשות את הפסח.

ולפי זה לעולם, מה שכתוב בסיפא “ואלו חייבין בהכרת” — אמזיד לחודיה, על מזיד בלבד נאמר, ולא על שונג ואנוס שהוזכרו קודם.

ואם תאמר, אם כן מדוע כתוב במשנה לשון רבים “ואלו חייבין בהכרת”, והרי מדובר במזיד בלבד?

ענה על זה רב נחמן: והאי דקתני חייבין בלשון רבים — אידי דתנא אגב ששנה ברישא פטורין בלשון רבים, תנא גם בסיפא חייבין בלשון רבים.⁽⁶⁾

אמר רב ששת ראייה לשיטתו שבהיה בדרך רחוקה ושחטו וזרקו עליו שלא הורצה:

קרובו אחרי חצות. אבל אם מת קודם חצות, שכבר חל עליו דין אונן לפני חיוב הפסח, אינו בכרת.

6. כבר הבאנו לעיל הערה 4 שהרמב”ם פירש

ותירצו: שהמשנה כתבה שני אופנים של מזיד, אחד שבחנם נמנע מלעשות פסח. ושני, אונן שנתעצל בגלל מרירותו.

עוד כתבו תוספות, שמדובר באונן שמת